

FINANSMINISTERIET

Ekonomisk översikt

Sommaren 2017

Finansministeriets publikationer – 28b/2017

Ekonomiska utsikter

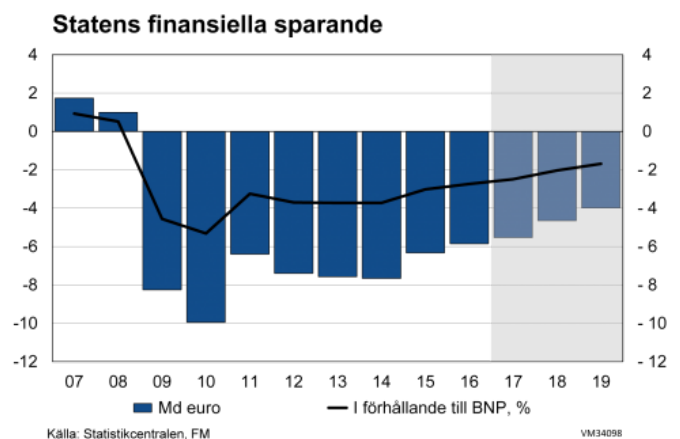
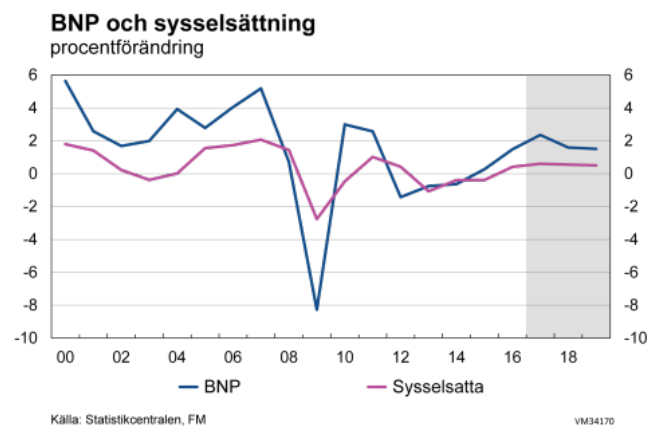
Innehåll

Sammanfattning	3
Inledning	5
Internationella ekonomin	8
Efterfrågan och utbudet	11
Sysselsättning, priser och löner	15
Offentliga ekonomin	18
Bakgrundsbilder	20
Ytterligare information	21

Sammanfattning

- Finlands BNP förutspås växa med 2,4 % 2017, 1,6 % 2018 och 1,5 % 2019.
- För den internationella ekonomin är utsikterna bättre än tidigare. Världens köpkraftskorrigerade BNP växer med 3,4 % 2017, 3,6 % 2018 och 3,7 % 2019.
- Tillväxten under det första kvartalet 2017 var klart snabbare än väntat.
- Den ekonomiska tillväxten accelererade klart och på bredare front än tidigare.
- Den förbättrade sysselsättningen stöder ökningen i den privata konsumtionen.
- Ökningen i privata investeringar kommer att bromsas upp under de närmaste åren allteftersom ökningen i byggnadsinvesteringarna avtar.
- Tyngdpunkten i de privata investeringarna kommer att förskjutas mot produktionsmässiga investeringar.
- Tack vare de förbättrade ekonomiska utsikterna på exportmarknaderna kommer exporttillväxten att tillta under prognosperioden.
- Den ekonomiska aktiviteten har stärkts snabbt och på en bred front, vilket fått sysselsättningen att börja växa igen under våren 2017.

- Den ekonomiska tillväxten kommer att stärka den offentliga ekonomin under de närmaste åren, men ett positivt konjunkturläge löser inte de strukturella problemen inom den offentliga ekonomin.

Centrala prognostal

	2016 md euro	2014	2015	2016	2017**	2018**	2019**
		procentuell volymförändring					
BNP till marknadspris	214	-0,6	0,3	1,5	2,4	1,6	1,5
Import	78	-1,3	3,2	2,9	3,0	2,6	3,1
Totalutbud	293	-0,6	0,8	1,9	2,5	1,9	2,0
Export	76	-2,7	0,8	1,5	4,7	3,7	3,9
Konsumtion	171	0,4	1,1	1,5	1,4	0,8	0,7
privat	119	0,8	1,5	1,9	2,3	1,1	1,0
offentlig	52	-0,5	0,1	0,5	-0,5	0,0	-0,1
Investeringar	45	-2,6	1,1	5,2	3,6	2,9	3,4
privata	37	-3,4	2,6	6,1	4,2	3,0	4,1
offentliga	8	0,9	-4,9	1,4	1,2	2,4	0,0
Totalefterfrågan	293	-0,8	1,2	1,9	2,7	2,0	2,1
inhemsk efterfrågan	217	-0,1	1,4	2,0	2,0	1,5	1,5

Andra centrala prognostal

	2014	2015	2016	2017**	2018**	2019**
BNP, md euro	205	210	214	222	229	237
Tjänster, volymförändring, %	-0,4	0,9	0,9	2,0	1,5	1,3
Industri, volymförändring, %	-0,2	-2,1	0,7	6,3	2,0	1,9
Arbetets produktivitet, förändring, %	0,1	0,4	0,2	1,4	1,2	1,1
Sysselsatta, förändring, %	-0,4	-0,4	0,5	0,6	0,6	0,5
Sysselsättningsgrad, %	68,3	68,1	68,7	69,3	69,8	70,2
Arbetslöshetsgrad, %	8,7	9,4	8,8	8,5	8,1	7,8
Konsumentprisindex, förändring, %	1,0	-0,2	0,4	1,0	1,3	1,4
Förtjänstnivåindex, förändring, %	1,4	1,4	1,1	0,2	1,2	1,5
Bytesbalans, md euro	-2,6	-1,2	-2,3	-3,2	-2,4	-2,0
Bytesbalans, i förhållande till BNP, %	-1,3	-0,6	-1,1	-1,4	-1,1	-0,8
Korta räntor (3 mån, Euribor), %	0,2	0,0	-0,3	-0,3	-0,2	0,0
Långa räntor (statens obligationer, 10 år), %	1,5	0,7	0,4	0,5	0,9	1,3
Offentliga utgifter, i förhållande till BNP, %	58,1	57,0	56,1	54,5	53,6	53,2
Skattegrad, i förhållande till BNP, %	43,9	44,0	44,3	43,0	42,4	41,9
Offentliga sektorns finansiella sparande, i förhållande till BNP, %	-3,2	-2,7	-1,9	-1,8	-1,7	-1,4
Statens finansiella sparande, i förhållande till BNP, %	-3,7	-3,0	-2,7	-2,5	-2,0	-1,7
Offentliga sektorns bruttoskuld, i förhållande till BNP, %	60,2	63,7	63,5	63,8	63,8	63,6
Statens skuld, i förhållande till BNP, %	46,3	47,6	47,8	48,5	48,6	48,6

Inledning

Finlands ekonomi är äntligen på klar uppgång. BNP kommer att växa även under de följande åren, om än något långsammare. Enligt Statistikcentralens preliminära kvartalsräkenskaper växte Finlands ekonomi under det första kvartalet 2017 med 1,2 % jämfört med föregående kvartal, vilket är klart snabbare än väntat.

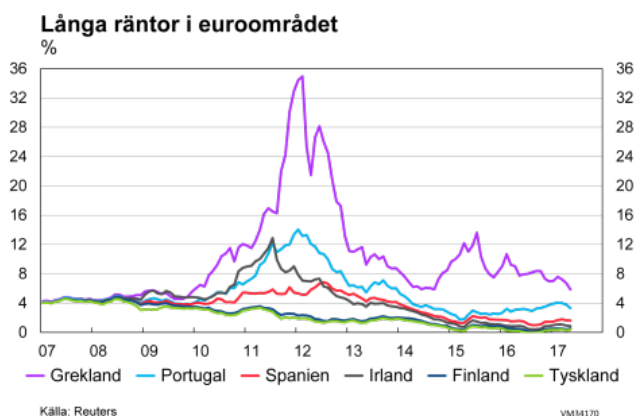
Enligt prognosen kommer Finlands ekonomi att växa med 2,4 % 2017. Tillväxten beräknas bli 1,6 % 2018 och 1,5 % 2019. Allteftersom den ekonomiska tillväxten blir snabbare breder den också ut sig över fler branscher. Den ekonomiska aktiviteten hänger inte längre enbart på den inhemska efterfrågan utan också exporten ökar klart. Att industrin vänder mot en snabb tillväxt stöder även en snabb förbättring av produktiviteten.

Utsikterna för världsekonomin håller på att bli ljusare. Världens köpkraftskorrigerade BNP växer till cirka 3,5 % 2017 och den snabba tillväxten kommer att fortsätta 2018 och 2019.

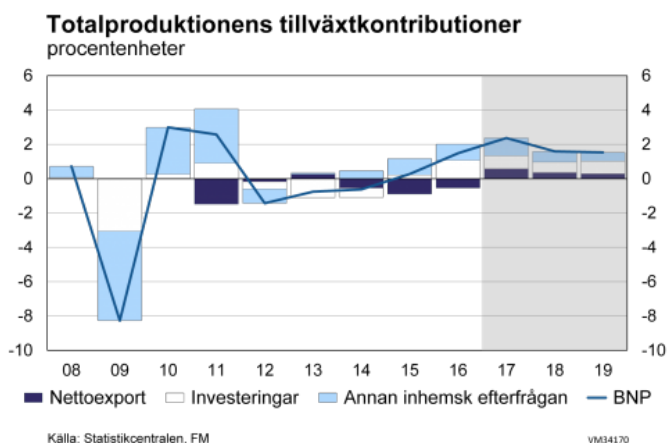
ekonomiska tillväxten på bred bas: såväl hushållen som företagen har höga förväntningar på den ekonomiska utvecklingen. Den växande ekonomiska driftigheten och den tilltagande inflationen är tecken på att tillväxten i euroområdet håller på att bli snabbare. När det gäller tillväxten inom den totala produktionen i Kina kan man räkna med fortsatt avmattning, och i Indien är tillväxten fortsatt stark. Den ryska ekonomin visar tecken på återhämtning.

Prognosens bakgrundsantaganden är till stor del tillväxtstödande. Centralbankernas penningpolitik stöder tillväxten. Inflationförväntningarna håller på att normaliseras. De korta räntorna förblir negativa under hela prognosperioden och även tioårsräntan kommer att hållas exceptionellt låg. I förhållande till dollarn fortsätter eurokursen att sjunka under prognosperioden. Den återhållsamma prisstegringen hos olja i kombination med prisstegningar hos andra råvaror kommer att snabba upp inflationen globalt.

Finlands BNP växer snabbt till 2,4 % 2017. Den privata konsumtionen ökar starkt i förhållande till konjunkturläget. Konsumtionsökningen stöds av den högre sysselsättningsgraden, hushållens växande realinkomster och konsumenternas stärkta förväntningar. Tyngdpunkten i de privata investeringarna håller på att förskjutas från bostadsinvesteringar och byggande mot industrin och företagens maskiner och anläggningar samt mot forsknings- och utvecklingsinvesteringar. Tillväxten sker också på en bredare bas än tidigare i och med att exporttillväxten accelererar till närmare 5 %. Utrikeshandelns effekt för bruttonationalprodukten kommer att bli positiv 2017.

De stärkta tillväxtutsikterna för världsekonomin förknippas emellertid fortfarande med osäkerhet. I Förenta staterna fortsätter den

Inom produktionen vilar tillväxtfokus starkare på industrin allteftersom exporten återhämtar sig. Tillväxten i industriproduktionen stöder också en snabb förbättring av produktiviteten i hela ekonomin. Den ekonomiska aktiviteten har stärkts snabbt och på en bred front, vilket fått sysselsättningen att börja växa igen under våren 2017. Även om minskningen i arbetslösheten stannade av i början av året, kommer den allt snabbare ekonomiska tillväxten att på nytt vända arbetslösheten nedåt. Arbetslöshetsgraden 2017 förväntas vara 8,5 %. Priserna antas stiga med bara 1 % 2017 och inkomstnivåindexet med 0,2 %.

BNP antas växa med 1,6 % 2018. I synnerhet den privata konsumtionen ökar långsammare allteftersom ökningen i hushållens realinkomster avtar. Ökningen i privata investeringar kommer att minska främst till följd av att byggnadsinvesteringarna planas ut. Exporttillväxten kommer att minska något 2018 och närma sig ökningen i exportefterfrågan. Sysselsättning fortsätter att öka, men 2018 kommer sysselsättningsgraden att sjunka långsamt eftersom ökningen i lediga arbetsplatser aktiverar dolda arbetslösa att söka jobb. Inkomstnivån förväntas öka med 1,2 % 2018. Konsumentpriserna kommer att stiga på en bredare bas jämfört med innevarande år, men de stigande priserna på tjäns-

ter kommer även i fortsättningen att ha den största effekten på den totala inflationen.

Tillväxten i BNP förväntas stanna på 1,5 % 2019. Ökningen i den privata konsumtionen blir ännu långsammare allteftersom ökningen i realinkomsterna avmattas. Det förutspås att de privata investeringarna igen börjar öka snabbare, stärkta av den internationella ekonomiska utvecklingen och tack vare de stora investeringsprojekten som planerats i hemlandet. Trots den snabba tillväxten kommer exporten att växa långsammare än exportmarknaderna. Bytesbalansen uppvisar ett underskott under hela prognosperioden även om handelsbalansen blir positiv. Underskottet i tjänstebalansen upprätthåller underskottet i utrikeshandeln. Att oljepriset stiger gradvis och amerikanska dollarn stärks under prognosperioden antas leda till en allt snabbare inflation. Förändringen i konsumentpriserna förutspås bli 1,4 % 2019.

I slutet av förra decenniet uppvisade den offentliga ekonomin ett stort underskott. Även om den ekonomiska tillväxten varit anspråkslös på senare år har underskottet minskat tack vare anpassningsåtgärderna. Det gynnsamma konjunkturläget förbättrar saldot i de offentliga finanserna, men den förväntade ekonomiska tillväxten räcker inte ensam till för att rätta till den strukturella obalansen i den offentliga ekonomin. Av den offentliga ekonomins sektorer uppvisar staten och lokalförvaltningen underskott. Arbetspensionssektorn och de övriga socialskyddsfonderna uppvisar ett litet överskott. Under de närmaste åren offentliga hålls skulden på en hög nivå.

I prognosen har landskapsförvaltningen som inleder verksamheten 2019 tekniskt införlivats med statsfinanserna. Förnyelsen försvagar saldot för statsfinanserna men förbättrar något saldot för lokalförvaltningen.

Nettokreditgivning efter sektor i förhållande till BNP, %

1) Inkluderar finansieringssektorn 2017-2019

Källa: Statistikcentralen, FM

VM34170

Riskerna i utvecklingen av världsekonomin hänger främst samman med att utvecklingen varit svagare än beräknat. Den växande protektionismen kan komma att bromsa upp världshandeln mer än väntat. Utvecklingen kan bli positivare än prognoserna ifall tillväxttakten hos lönerna i Tyskland ökar efterfrågan och ifall det stigande oljepriset sätter mer fart på importen till Ryssland än beräknat. Att råvarupriserna stiger på bred front kan också indikera att tillväxten håller på att öka snabbare än väntat.

Den ekonomiska tillväxten i Finland förknippas med både positiva och negativa risker. Om hushållen har ett fortsatt stort förtroende, kan den privata konsumtionen utvecklas snabbare, vilket förbättrar den ekonomiska tillväxten. Det skulle leda till att hushållens redan nu höga skuldkvot skulle öka ytterligare.

De negativa riskerna i anslutning till den privata konsumtionen kan återigen bli verklighet ifall sysselsättningen utvecklas sämre än väntat. Konsekvenserna för konsumtionen skulle komma till uttryck både i inkomstbildningen och i konsumenternas förväntningar, vilket skulle kunna göra konsumenterna försiktigare och öka sparkvoten.

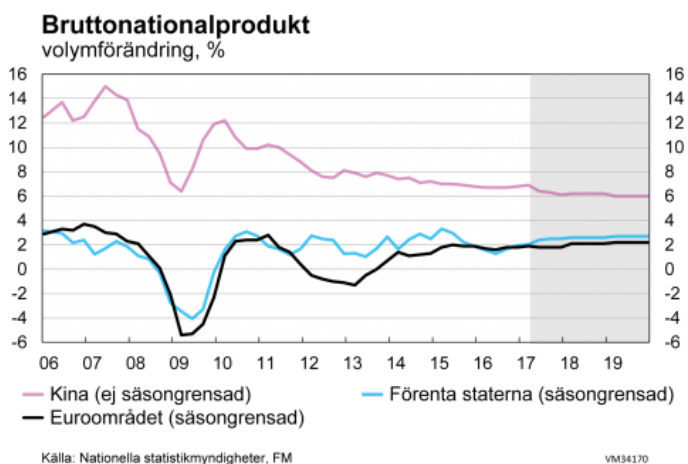
Internationella ekonomin

Världsekonomin växer på bredare front

Världsekonomin växer snabbare trots osäkerheten

Världsekonomin har börjat växa snabbare men de stärkta tillväxtutsikterna förknippas alltjämt med osäkerhet. I Förenta staterna och i euroområdet håller tillväxten på att bekräftas och också Japan har gått in i en period av långsam tillväxt. I länder i utveckling visar utsikterna på större variationer. När det gäller tillväxten inom den totala produktionen i Kina kan man räkna med fortsatt avmattning, och i Indien är tillväxten fortsatt stark. Den ryska ekonomin visar tecken på återhämtning. I slutet av prognosperioden kommer tillväxten i världsekonomin på cirka 3,5 % att alltjämt upprätthållas av ekonomierna i utveckling, även om exporten ökar även i utvecklade ekonomier.

Den växande ekonomiska driftigheten, den sänkta arbetslösheten och den tilltagande inflationen är tecken på att tillväxten i euroområdet blir snabbare. Tillväxten härrör i hög utsträckning från ökningen i konsumtionen och i investeringarna. Penningpolitiken med låg ränta, som länge varit rådande i euroområdet, har gett stöd åt tillväxten och efterfrågan. Den accelererande inflationen har främst berott på de stigande energipriserna, men botteninflationen har däremot varit fortsatt långsam.

I Förenta staterna fortsätter ekonomin att växa på bred front. Hushållen och företagen har höga förväntningar på den ekonomiska utvecklingen. Ekonomin är nära full sysselsättning och den snabbare inflationen har redan stramat åt penningpolitiken. Den politiska osäkerheten kastar emellertid skugga över de positiva tillväxtutsikterna.

Deflationsspiralen som pågått länge i Japan förefaller nu vara över och konsumentpriserna har vänt mot en försiktig uppgång. Centralbankens tillväxtstödande politik är i nyckelposition när det gäller ekonomins återhämtning. Att yenen blir svagare stöder exporten, som länge gått i moll. Den avtagande tillväxten i Kina återspeglar dels att byggnadsboomen dämpats, dels att produktionskostnaderna stigit i industristäderna på kusten. I tillväxtutsikterna märks det också att ekonomin förskjutits från exportdriven tillväxt i riktning mot inhemsk konsumtion. Den höga skuldsättningsgraden beskuggar emellertid de ekonomiska utsikterna i Kina. På senare år har Indiens ekonomi vuxit starkt trots sedelreformen. De strukturella reformerna fortskrider bland annat inom beskattningen.

Världshandeln reser sig efter fjolårets svacka

2016 var det långsammaste tillväxtåret in-om världshandeln på länge, men slutet av året blev ändå början på en kraftig tillväxt. Världshandeln stimuleras allteftersom efterfrågan ökar i Förenta staterna, euroområdet och tillväxtekonomierna. Trots att världshandeln blir livligare kommer tillväxten inte att nå upp till siffrorna före finanskrisen. Finlands marknadsandel av världshandeln har slutat minska och återhämtar sig nu en aning.

Riskerna alltjämt negativa

Ekonomiska osäkerhetsfaktorer, såsom hotet om växande protektionism, riskerna i anslutning till Kinas skuldsättningsgrad samt de pågående omstruktureringarna i länderna i euroområdet utgör negativa risker för den internationella ekonomin. Även de geopolitiska riskerna är betydande och kan påverka tillväxtutsikterna för världsekonomin.

Inflationen ökar i måttfull takt

Priset på råolja steg snabbt i slutet av 2016 men denna utveckling stannade av i början av 2017 och under de senaste månaderna har barrelet legat strax över 50 dollar. De stora lagren av oljeprodukter och en förbättrad lönsamhet hos alternativa oljeboringsmetoder har bidragit till att prinsnivån balanserats ut. I maj i år beslöt OPEC fortsätta begränsningarna i oljeproduktionen fram till mars 2018. Priset på råolja antas stiga återhållsamt under prognosperioden.

Priserna på andra industriella råvaror började sjunka något i början av 2017, men de antas vända uppåt igen allteftersom den globala efterfrågan återhämtar sig under prognosperioden.

I början av 2017 tilltog inflationen efter barseffekterna från det låga oljepriset året innan. Inflationen förväntas fortsätta stiga under prognosperioden allteftersom ekonomin återhämtar sig och sysselsättningen utvecklas gynnsamt.

I Förenta staterna har räntorna börjat normaliseras och denna trend förväntas fortsätta under prognosperioden. Däremot kommer räntorna i euroområdet att stiga långsamt och under de närmaste åren stanna på en klart lägre nivå än den som rådde under tiden före skuldkrisen i euroområdet.

Exporten tillbaka på tillväxtspåret

Finlands exportutsikter har förbättrats och exporten är tillbaka på tillväxtspåret, vilket även syns i den senaste statistiken. Exportuppgifterna som gäller 2016 i kvartalsräkenskaperna preciserades uppåt från en tillväxt på mindre än 1 % till 1,5 %. Under det första kvartalet 2017 ökade exporten med 8,8 % jämfört med ett år tidigare och med 5 % jämfört med föregående kvartal. Den kraftiga

tillväxten under det första kvartalet grundade sig på en ökning i varuexporten.

För de länder Finland exporterar till och för världshandeln har de ekonomiska utsikterna förbättrats under innevarande år. Tack vare en större efterfrågan på exportmarknaderna och den snabba tillväxten i början av året växer exporten med hela 4,7 % 2017 och överträffar för ett ögonblick tillväxten på exportmarknaderna. Exporttillväxten upprätthålls förutom av de livligare exportmarknaderna även av den gynnsamma utvecklingen hos kostnadskonkurrenskraften. Exporten växer med 3,6 % 2018 och tillväxten ökar till 3,9 % 2019. Förlusten av marknadsandelar, som Finland lidit en längre tid, upphör och det förutspås att marknadsandelarna kommer att vända mot lätt tillväxt under prognosperioden.

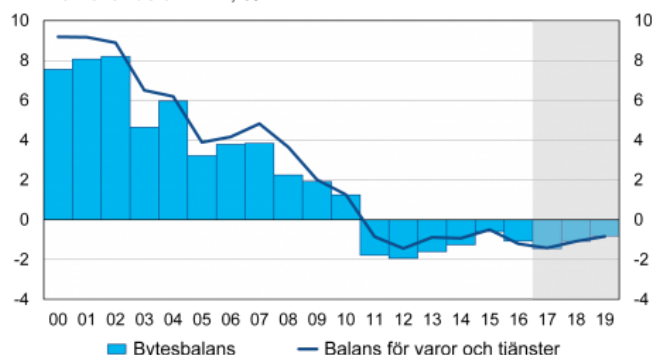
Under det första kvartalet 2017 krympte importen med 1 % jämfört med föregående kvartal, men ökade på årsnivå med 3,6 %. Eftersom importen fördelar sig jämnare mellan industri- och handelsbranscherna jämfört med exporten kommer importtillväxten att ligga kring 3 % 2018 och 2019. Under prognosperioden ökar exporten snabbare än importen, vilket gör att nettoexporten har en positiv effekt på BNP-tillväxten.

Importpriserna började stiga i slutet av 2016 och denna utveckling fortsatte kraftig i början av innevarande år. Importpriserna antas stiga i en måttfullare takt 2018 och 2019.

Bytesbalansen, som visade på ett uppsving 2016, har försvagats. I slutet av det första kvartalet 2017 var summan av bytesbalansen under 12 månader -2,2 miljarder euro.

Trots den kraftiga exporttillväxten kommer bytesbalansen att uppvisa ett underskott 2017, vilket är en följd av den negativa tjänstebalansen och av att importpriserna stiger snabbare än exportpriserna. Underskottet i bytesbalansen minskar 2018 och fortsättningsvis 2019, när överskottet i handelsbalansen växer. Underskottet i bytesbalansen är 0,8 % i relation till bruttonationalprodukten 2019.

Bytesbalans
i förhållande till BNP, %

Källa: Statistikcentralen, FM

VM34170

Världshandeln
volymförändring, %

Källa: CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis, Statistikcentralen, FM

VM34170

Efterfrågan och utbudet

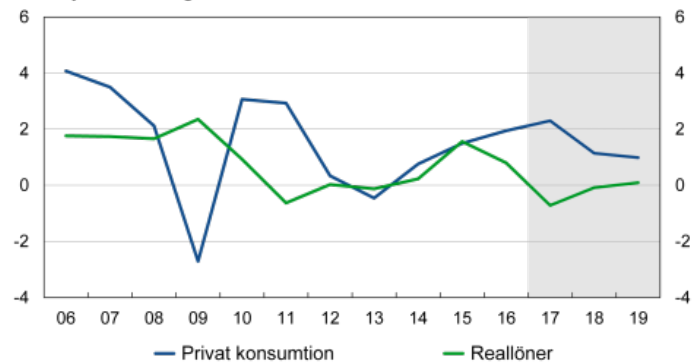
Ökningen i konsumtionen avtar småningom

Enligt konsumentbarometern är det allmänna förtroendet för den egna ekonomins och den finländska ekonomins utveckling större än på länge. Konsumtionen ökade särskilt snabbt under det första kvartalet 2017. Den snabba konsumtionsökningen i år härrör främst från ökningen i sällanköpsvaror och tjänster. Omsättningsindexen för servicebranschen har stigit på bred front i början av året.

Hushållens köpkraft stärks 2017 av att de disponibla realinkomsterna ökar med över 2 %, eftersom inflationen till följd av den återhållsamma utvecklingen av energipriserna bara tilltar något. Ökningen av den privata konsumtionen stöds också av att sysselsättningen förbättras och arbetslösheten börjar minska. Enligt konsumentbarometern upplevs risken för arbetslöshet ha minskat klart under det senaste året. Även om ökningen i den privata konsumtionen avtar mot slutet av året kommer den i år upp i 2,3 %.

Konsumtionen förväntas öka alltjämt 2018, om än i dämpad takt. Den förbättrade sysselsättningen och hushållens ökade inkomster stöder konsumtionen. Ökningen i hushållens disponibla inkomster fördröjs av en snabbare inflation och återhållsamma avtalsenliga förhöjningar.

Privat konsumtion och reallöner
volymförändring, %

Källa: Statistiskcentralen, FM

VM34170

Den privata konsumtionen förväntas öka ännu långsammare 2019 men ändå nå upp till 1 %. Trots att sysselsättningen ökar snabbare förbättras inte löntagarens köpkraft eftersom inflationen accelererar.

Hushållens sparkvot har sjunkit nästan oavbrutet sedan 2010 och blir klart negativ 2017–2019. Den minskade sparkvoten avspeglar delvis också hushållens skuldsättning. Den låga räntenivån och den goda tillgången till lånade pengar har ökat skuldtagningen. Den låga räntenivån och tillgången till lånade pengar kan således tillsammans med hushållens förtroende påskynda skuldsättningen mera än beräknat. Detta skulle synas både på bostadsmarknaden och i den privata konsumtionen.

De privata investeringarna

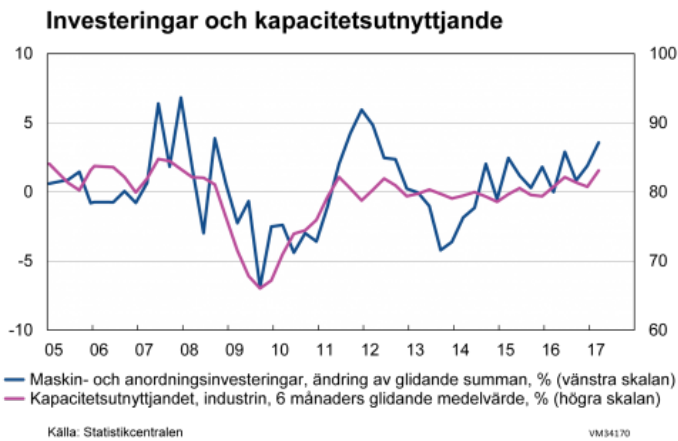
Tyngdpunkten förskjuts mot industriella investeringar

Den goda investeringstakten fortsätter. Företagens investeringar ökade på det hela taget mycket kraftigt under det första kvartalet. Särskilt investeringarna i maskiner, anlägg-

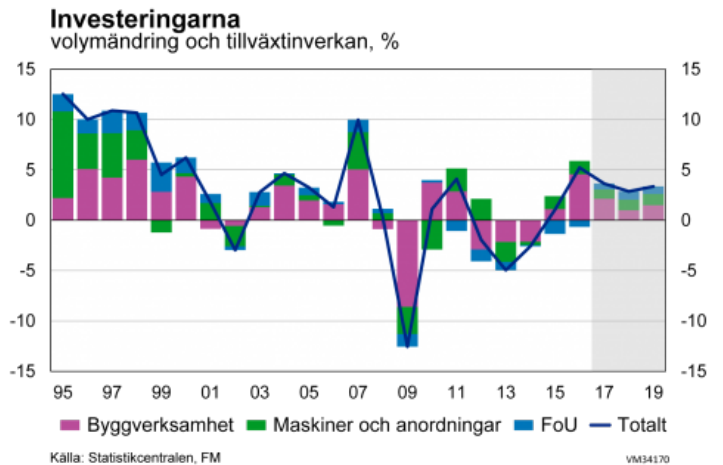
ningar och transportmedel ökade. Detta är en följd av att industrins kapacitetsutnyttjande ökat och det uppstått behov av att investera i nya produktionsmedel. Tyngdpunkten håller således på att förskjutas från bostadsinvesteringar och byggande mot industrin och företagens maskiner och anläggningar samt mot forsknings- och utvecklingsinvesteringar.

grund av de projekt som planeras av skogsindustrin.

Dessutom är ökningen i forsknings- och utvecklingsinvesteringar särskilt positiv då dessa erbjuder en potential för att höja produktiviteten. Nedgången i FoU-investeringar, som varat i sex år, kommer troligen att upphöra i år: utsikterna är klart positiva för den teknologiindustri som påverkar FoU-investeringar.

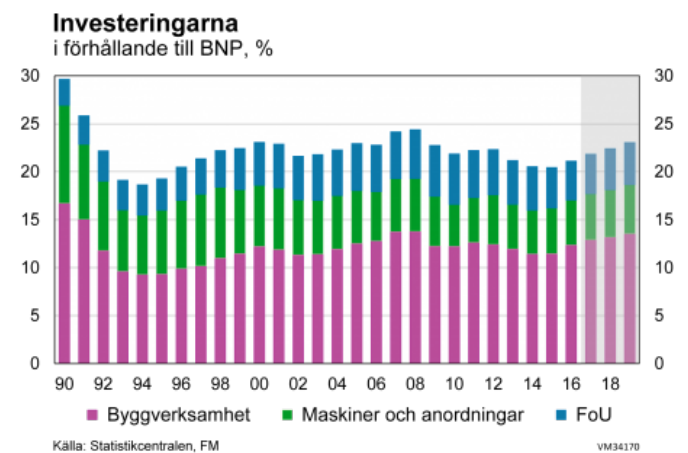

De privata investeringarna ökade klart kraftigare än väntat under årets första kvartal och investeringsprognosen för innevarande år har justerats uppåt. Om man ser till hela året uppskattas ökningen bli mindre jämfört med början av året, drygt 4 %. Antalet påbörjade bostadsbyggen steg till rekordsiffror i mars, men torde minska mot slutet av året. Detta bromsar särskilt upp investeringstakten 2018 eftersom investeringar i bostadshus är den största underposten bland investeringar.

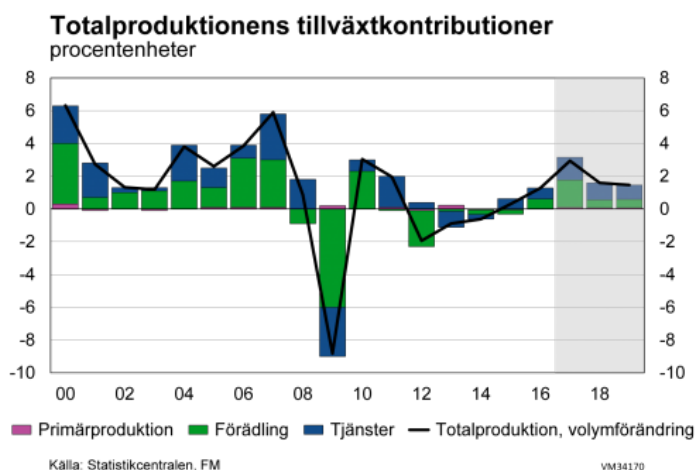
Den negativa realräntan och den goda tillgången till finansiering stöder investeringarna under hela prognosperioden. Detta märks bl.a. i att de privata investeringarna växer snabbare än BNP. Den positiva investeringsutvecklingen höjer de privata investeringarnas förhållande till BNP nära den nivå som rådde före finanskrisen, cirka 19 %.

De ljusare utsikterna för den internationella ekonomin, den finländska exportens positiva utveckling och efterfrågan på hemmamarknaden ökar efterfrågan inom industrin och övriga branscher. Detta innebär tillväxt hos såväl byggnadsinvesteringar som maskin- och anläggningsinvesteringar. Dessutom förväntas lättnaderna i planläggningen av handeln öka investeringarna mot slutet av prognosperioden. De privata investeringarna förväntas öka med drygt 4 % 2019. Man räknar med att investeringarna då tar fart bl.a. på

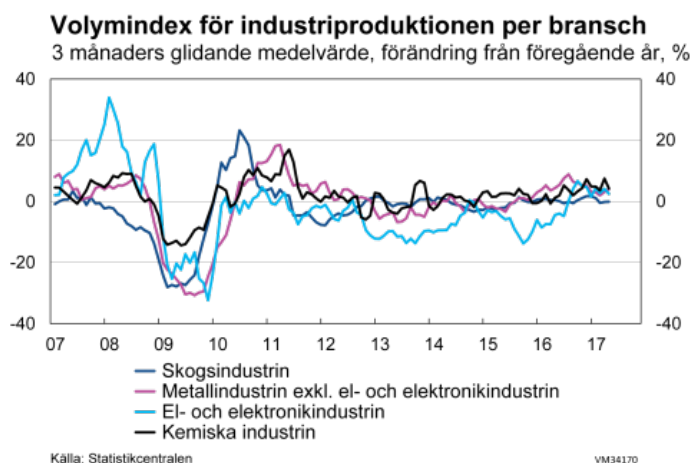
Bred tillväxt kom igång inom produktionen

Produktionen är äntligen på väg uppåt i Finland. Värdeökningen inom hela ekonomin steg med 1,3 % i fjol och den ekonomiska tillväxten accelererade i början av året. Produktionstillväxten nådde under årets första kvartal upp till 4,6 %. Det mest positiva med den snabba tillväxten var den breda basen: alla huvudbranscher växte, industrin medräknad. Den ekonomiska aktiviteten hänger inte längre enbart på den inhemska produktionen och efterfrågan, utan produktionstillväxten får också stöd av efterfrågan i utlandet. Att industrin vänder mot en snabb tillväxt stöder även en snabbare förbättring av produktiviteten i hela ekonomin.

Enligt prognosindikatorerna kommer produktionstillväxten inte att begränsas till början av året. Konjunkturutsikterna för huvudbranscherna har förbättrats även efter vintern. Tillväxten i världsekonomin och efterfrågan på finländska produkter i utlandet håller på att bli starkare. Företagens förväntningar på produktionen och försäljningen är positiva såväl inom industrin, i byggnadsbranschen och i servicebranscherna. Sättet som penningpolitiken har inställts på och högt kapacitetsutnyttjande stöder den internationella investeringsutvecklingen och därmed också den finländska exportindustrin.

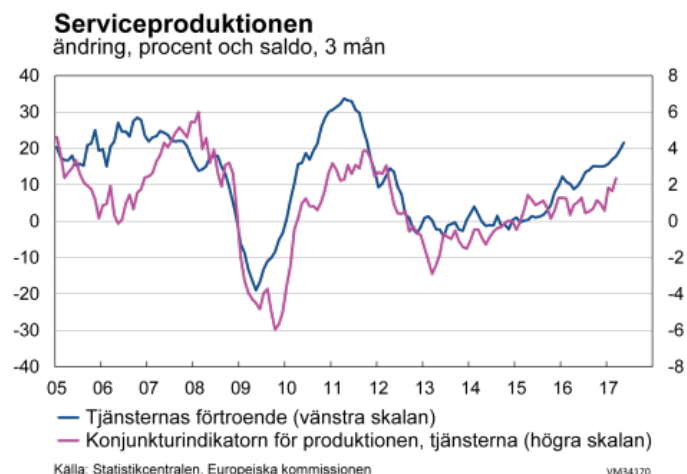
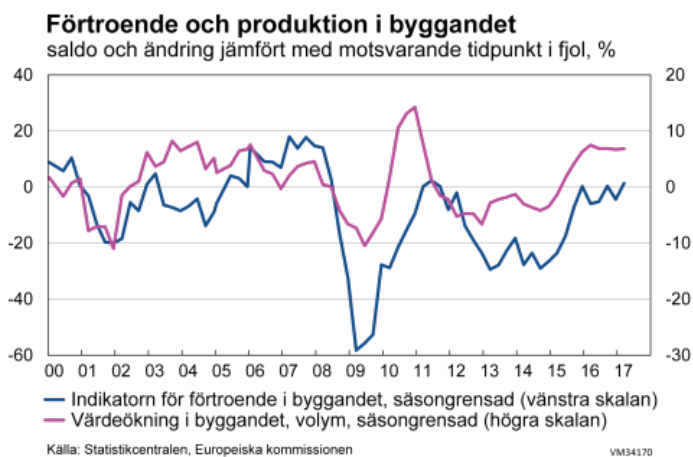
Ur konjunktursynvinkel håller innevarande år på att bli ett mycket starkt år jämfört med de föregående åren. Å andra sidan dämpar strukturförändringen i efterfrågan, särskilt inom pappersindustrin, branschtillväxten trots en större exportefterfrågan. Den totala värdeökningen växer med 3 % i år, men tillväxten planas ut till 1,5 % per år under 2018 och 2019.

Under årets första kvartal ökade produktionen i alla huvudbranscher snabbare än under fjolåret. Efter flera år av recession är det industriproduktionen som växer snabbast. Värdeökningen inom industrin var 8 % större under årets första kvartal jämfört med läget ett år tillbaka. Metallindustrin fick nya order och uppvisade en särskilt stark tillväxt. Exportorder ökade också produktionen inom skogs- och kemiindustrin. Dessutom var utsikterna ljusare för textilindustrin och för livsmedelsindustrin, och en bredbasig tillväxt är därför att räkna med.

Den livligare exportefterfrågan, den förbättrade kostnadskonkurrensförmågan, ökningarna i produktionskapaciteten och företagens ansträngningar att förbättra sina produkters konkurrenskraft stöder industriproduktionen under de närmaste åren. I år kommer industrins värdeökning efter rivstarten i början av året att växa med 6 %, men tillväxten befasts till cirka 2 % 2018 och 2019.

I fjol var byggnadsproduktionen ett lokomotiv för den ekonomiska tillväxten. Tillväxttakten ökade ytterligare under årets första kvartal, eftersom värdeökningen i byggnadsbranschen ökade med 8 % jämfört med ett år tillbaka. Tillväxttakten kommer emellertid att avmattas under året när de toppsiffror som noterades för nybyggnationen i början av året faller i bakgrunden, särskilt när det gäller produktion av höghus, och tillväxttakten planas ut i hela byggnadsbranschen. Dessutom begränsas produktionstillväxten av bristen på tomter i huvudstadsregionen och tillgången till yrkeskunnig arbetskraft i enskilda företag. Beviljade bygglov sätter emellertid fart på tillväxten i affärs- och kontorsbyggandet. Dessutom stöder ombyggnadsverksamheten byggnadsaktiviteten och många trafikprojekt är också under planering. I år växer värdeökningen inom byggnadsbranschen något långsammare än 2016, med knappt 5 %. Byggandet växer med ca 1,5 % 2018 och 2019 när nybyggnadsproduktionen planas ut.

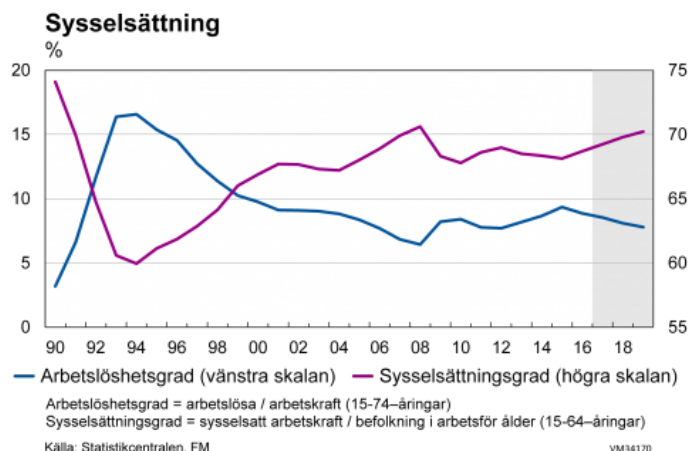
Produktionstillväxten i tjänstebranscherna accelererade i början av året till drygt 3 % jämfört med tillväxttakten på strax under 1 % 2016. Under våren steg företagens försäljningsförväntningar ytterligare. Särskilt handelns försäljning samt produktionen inom trafiken och finansieringsbranschen förväntas öka klart. Tillväxten förväntas vara fortsatt stark även i andra servicebranscher. Tillväxten stöds av den växande efterfrågan på mellanprodukter både för den inhemska marknaden och för exporterande företag. I början av året var efterfrågan livlig även bland konsumenterna. I år ökar produktionen av tjänster med 2 %. Produktionen kommer att öka med ca 1,5 % 2018 och 2019 i och med att efterfrågan inom annan företagsverksamhet planas ut och efterfrågan på konsumenttjänster växer långsammare.

Sysselsättning, priser och löner

Starkt ekonomisk tillväxt förbättrar sysselsättningen

Den ekonomiska aktiviteten har stärkts snabbt och på en bred front, vilket fått sysselsättningen att börja växa igen under våren 2017. Antalet sysselsatta ökade under perioden januari–april med 0,6 % jämfört med läget ett år tidigare. I början av året ökade arbetstimmarna visserligen bara med 0,5 % trots förlängningen av arbetstiden som ingår i konkurrenskraftsavtalet. Antalet lediga platser ökade långsammare i början av året men är alltjämt högt. Den bredbasiga ekonomiska tillväxten höjer sysselsättningen 2017 med 0,6 % jämfört med fjolåret och på samma gång stiger sysselsättningsgraden till över 69 %.

Enligt Statistikcentralens arbetskraftsundersökning har arbetslösheten överraskande nog till och med stigit något i början av 2017 och arbetslöshetsgradens trend steg till 8,9 % i april. Enligt arbets- och näringsministeriets arbetsförmedlingsstatistik har sysselsättningen emellertid minskat i alla områden och i alla ålders- och yrkesgrupper. Att arbetslöshetsgraden stigit något verkar bero på att dolda arbetslösa aktiverat sig att söka jobb, vilket är normalt när konjunkturläget håller på att förbättras. Den allt snabbare ekonomiska tillväxten kommer på nytt att vända arbetslösheten nedåt. Arbetslöshetsgraden 2017 uppskattas till 8,5 %.

En fortsatt rimlig tillväxt i bruttonationalprodukten 2018 och 2019 förbättrar sysselsättningen ytterligare och samtidigt minskar antalet arbetslösa. Sysselsättningen förutspås stiga med 0,6 % 2017 och med 0,5 % 2018. Därmed förväntas sysselsättningsgraden vara något över 70 % 2019.

Att dolda arbetslösa aktiverar sig och söker jobb bromsar nedgången i sysselsättningsgraden under de närmaste åren. På motsvarande sätt kan det stora antalet undersysselsatta fördröja ökningen i sysselsättningsgraden, om en del av efterfrågan på arbete kanaliseras till dem i stället för att öka antalet sysselsatta. Arbetslösheten hålls sålunda tämligen hög under hela prognosperioden trots den kraftigare ekonomiska tillväxten. Arbetslöshetsgraden sjunker till 8,1 % 2018 och ytterligare till 7,8 % 2019.

Antalet långtidsarbetslösa är alltjämt mycket stort men riktningen pekar nu klart nedåt i alla åldersgrupper. I och med att den ekonomiska tillväxten tilltar kan man räkna med att antalet långtidsarbetslösa och strukturellt arbetslösa minskar fortsättningsvis.

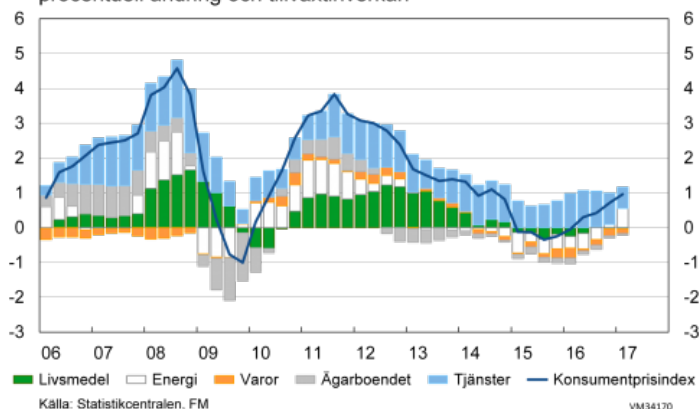
En förbättring av sysselsättningsläget fördröjs alltjämt av problem med att få arbetslösa arbetssökande och lediga arbetsplatser att mötas i olika regioner och yrkesgrupper. Det förefaller emellertid som om dessa matchningsproblem inte längre skulle växa. Enligt ANM:s arbetsförmedlingsstatistik har arbetslösheten minskat i början av 2017 i alla NTM-centralers områden och i alla yrkesgrupper. Det stora antalet lediga arbetsplatser har således börjat minska arbetslösheten, vilket innebär att kompatibiliteten på arbetsmarknaden har förbättrats.

Konsumentpriserna

Under det första kvartalet 2017 steg det nationella konsumentprisindexet med 1,0 % jämfört med samma period 2016. Konsumentpriserna har således börjat röra på sig, men stiger fortfarande långsammare än den normala takten. I början av året påskyndades inflationen särskilt av energipriserna, som under det första kvartalet steg med 9,4 % jämfört med läget ett år tillbaka. Priserna på tjänster steg med 1,3 %. Däremot sjönk priserna på varor med 0,4 % och priserna på förädlade livsmedel med 0,2 %. Priserna på färska livsmedel var under det första kvartalet 2017 nästan oförändrade jämfört med samma period i fjol.

Prognosen för innevarande års inflation är 1,0 % mätt enligt det nationella konsumentprisindexet. Inflationsutvecklingen drivs framför allt av priset på råolja, vars positiva baseffekt påverkar indexet i år. Baseffekten kommer emellertid att tonas ut mot slutet av året eftersom världsmarknadspriset på olja bara torde stiga återhållsamt. Energipriserna kommer emellertid att ha en positiv effekt för inflationen under hela prognosperioden 2017–2019.

Konsumentprisindex
procentuell ändring och tillväxtinverkan

I år antas priserna på tjänster stiga i en takt av 1,4 %, dvs. klart långsammare än i fjol. Till detta bidrar bl.a. nollhöjningarna i löner enligt konkurrenskraftsavtalet och att hyrorna inte längre stiger lika snabbt. I fjol påskyndades tjänsteinflationen av de förhöjda serviceavgifterna inom hälsovården. Sådana förhöjningar har inte gjorts i samma utsträckning i år.

Prisutvecklingen hos livsmedel är måttfull i år, bl.a. eftersom punktskatten på sötsaker slopades vid årsskiftet. Priserna på varor påverkas delvis av importpriserna, som 2017 har börjat stiga efter en längre period av nedgång. Varupriserna antas därmed vända mot en lätt uppgång mot slutet av året, men ökningens årsmedelvärde förblir alltjämt negativt. Skattehöjningarnas inflationsfrämjande effekt uppskattas till 0,2 procentenheter 2017. Inflationen främjas av höjda fordons-, bränsle- och tobaksskatter, men den slopade sötsaksskatten och den sänkta bilskatten drar åt andra hållet.

Mätt enligt det nationella konsumentprisindexet förväntas inflationen accelerera till 1,3 % 2018 och till 1,4 % 2019 under förutsättning att den ekonomiska tillväxten fortsätter. Konsumentpriserna kommer att stiga på en bredare bas jämfört med innevarande år, men de stigande priserna på tjänster kommer även i fortsättningen att ha den största

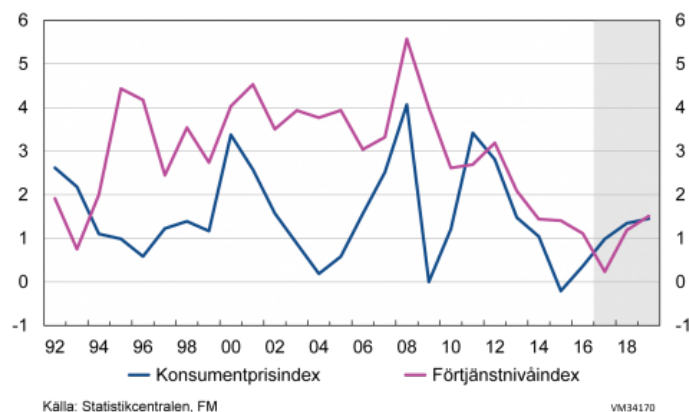
effekten på den totala inflationen. Under prognosperioden förväntas inflationen påskyndas av det måttfullt stigande oljepriset, den allt starkare amerikanska dollarn och räntenivån, som uppvisar en låg nivå men som håller på att stiga.

Mätt enligt det harmoniserade konsumentprisindexet var inflationen i euroområdet 1,8 % i snitt under årets första kvartal, dvs. på sin högsta nivå på fyra år. Den allt snabbare inflationen förklarades främst av att energipri- serna stigit och de indirekta följderna av det. Till övriga delar har pristrycket varit måttfullt och botteninflationen är alltjämt låg, även om den ekonomiska tillväxten i euroområdet gradvis håller på att stärkas. Utifrån bedömningar som gjorts av experter vid Europeiska centralbanken är inflationen i euroområdet 1,5 % 2017. Inflationen minskar till 1,3 % 2018 och stiger till 1,6 % 2019. Mätt enligt det harmoniserade konsumentprisindexet uppgår inflationen i Finland i finansministeriets prognos till 1,1 % 2017, 1,3 % 2018 och 1,4 % 2019.

Inkomstnivån stiger mycket försiktigt

Mätt med lönenivåindexet ökade de nominella inkomsterna med 1,1 % 2016. De avtalsenliga lönerna steg med 0,6 % och övriga faktorer bidrog med 0,7 %.

Konsumentpris- och förtjänstnivåindex
förändring från föregående år, %

I år utvecklas inkomstnivån i huvudsak enligt konkurrenskraftsavtalet mellan arbetsmarknadsparterna. Avtalsenliga löner höjs inte och i den offentliga sektorn görs nedskärningar i semesterpenningarna med 30 %. Dessa faktorer beräknas tillsammans sänka de avtalsenliga lönerna med 0,3 % i snitt. I inkomstutvecklingsprognosen antas andra faktorer än de avtalsenliga lönerna höja inkomsterna med 0,5 %. De nominella inkomsterna antas sålunda öka med 0,2 % 2017.

Inkomsterna förutspås fortsätta att stiga ännu försiktigare så att inkomstnivån stiger med 1,2 % 2018 och med 1,5 % 2019. Denna höjning av inkomstnivån är alltjämt långsammare än genomsnittstakten under 2000-talet, vilket är i samklang med den höga arbetslösheten.

Offentliga ekonomin

Den ekonomiska tillväxten stärker de offentliga finanserna under de närmaste åren

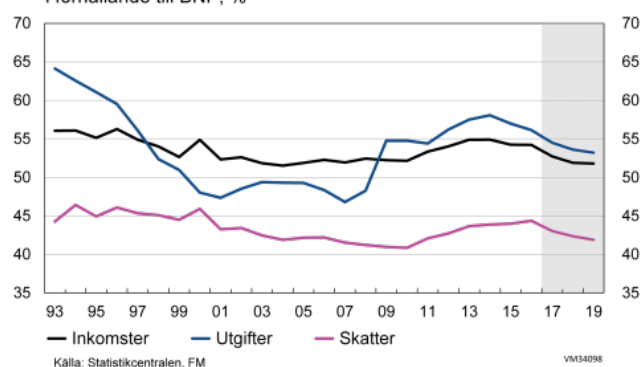
Underskottet i de offentliga finanserna har minskat på senare år. Det gynnsamma konjunkturläget ökar den offentliga ekonomins inkomster under prognosperioden, men den åldrande befolkningen ökar på samma gång automatiskt de offentliga utgifterna. Trots att regeringen fattat beslut om anpassningsåtgärder och den ekonomiska tillväxten kommit igång kommer de offentliga finanserna att alltjämt uppvisa ett underskott i slutet av decenniet. Det positiva konjunkturläget löser inte den offentliga ekonomins strukturella problem och räcker inte ensamt till för att stärka den offentliga ekonomin så att den på lång sikt vilar på en hållbar grund. Under de närmaste åren hålls offentliga skulden på en hög nivå.

I finansministeriets prognos för den offentliga ekonomin, som publiceras sommaren 2017, har landskapsförvaltningen som börjar gälla 2019 tekniskt sett gjorts till en del av statsfinanserna som en helhet. Statistikcentralen beslutar först senare om sektorsklassificeringen av landskapsförvaltningen enligt nationalräkenskaperna. I prognosen överförs de utgifter och inkomster som hänför sig till de uppgifter som landskapen ordnar från lokalförvaltningen till statsfinanserna 2019. Förnyelsen försvagar saldot för statsfinanserna men förbättrar något saldot för lokalförvaltningen. Konsekvensbedömningen grundar sig på ett tekniskt antagande om utgifternas struktur och nivå.

Enligt statskontorets balansberäkning var saldot för statsfinanserna i januari–april ungefär på fjolårsnivå. Skattelättnaderna i anslutning till konkurrenskraftsavtalet minskar skatteinkomsterna, vilka å andra sidan ökar i och med den stärkta ekonomiska tillväxten. Årets första tilläggsbudget ökar de budgeterade utgifterna med 300 miljoner euro. Nettouppplåningsbehovet inom budgetekonomin uppgår till 5,4 miljarder euro i år. Saldot för statsfinanserna förbättras under prognosperioden men uppvisar alltjämt ett underskott.

Vid utgången av 2016 uppgick statskulden till 102 miljarder euro, och kommer att stiga till cirka 108 miljarder euro före utgången av 2017. Skulden fortsätter att växa under de närmaste åren, om än långsammare. På grund av den låga räntenivån är ränteutgifterna för statskulden fortfarande måttliga. Förutom skulden har staten borgensansvar som utgör 46 miljarder euro.

De offentliga samfundens inkomster, skatter och utgifter i förhållande till BNP, %

Lokalförvaltningens saldo kommer under de närmaste åren att ligga nästan på samma nivå som i fjol. Det ökade servicebehovet som följer av förändringen i befolkningens åldersstruktur ökar lokalförvaltningens vård- och

omsorgsutgifter tills vård- och landskapsreformen träder i kraft. Trots det kommer konsumtionsutgifterna till och med att sjunka något i år i och med anpassningsåtgärderna i regeringsprogrammet och nedskärningen av semesterpenningen, sänkningen av arbetsgivarnas socialskyddsavgifter och förlängningen av årsarbetstiden enligt konkurrenskraftsavtalet. Hur mycket besparingar som fås genom förlängningen av årsarbetstiden är emellertid osäkert, eftersom besparingar förutsätter att pensioneringar och omsättningen i arbetskraften utnyttjas vid omorganiseringen av arbeten.

Lokalförvaltningens konsumtionsutgifter vänder mot måttfull tillväxt 2018, men till följd av vård- och landskapsreformen kommer de att halveras 2019 när landskapen övertar uppgifter inom social- och hälsovården liksom brand- och räddningsväsendet. Utvecklingskalkylen för lokalförvaltningen innehåller inte kommunernas eventuella egna tilläggsanpassningsåtgärder för 2018–2019.

Lokalförvaltningens inkomster ökar bara litet de närmaste åren. De anpassningsåtgärder som regeringen riktar mot kommunerna minskar statsandelarna under prognosperioden. Den anspråkslösa tillväxten av innehavande års skatteinkomster förklaras bl.a. med nedskärningen av semesterpenningarna i anslutning till konkurrenskraftsavtalet samt höjningen av löntagarnas socialskyddsavgifter. Kommunernas skatteinkomster kommer att öka något 2018, men gå ner till unge-

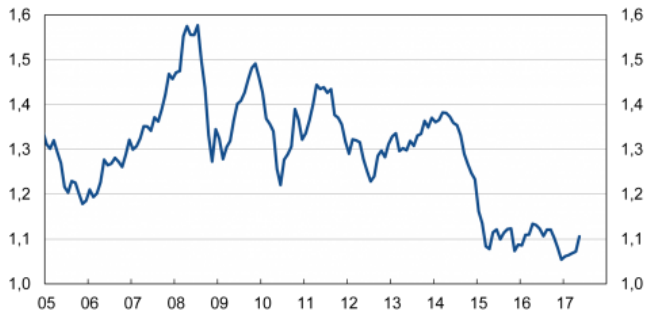
fär hälften 2019 när vård- och landskapsreformen träder i kraft.

Arbetspensionsanstaltens överskott kommer alltså att minska gradvis under prognosperioden och 2019 kommer överskottet att stanna på mindre än 0,5 % i förhållande till BNP. Arbetspensionsutgifterna fortsätter att öka snabbt allteftersom antalet pensionärer ökar och den genomsnittliga pensionsnivån stiger. Den fortsatt dämpade ökningen av lönesumman fördröjer tillväxten av försäkringsavgiftsinkomsterna. Höjningen på 0,4 procentenheter av den privata sektorns arbetspensionsförsäkringsavgift, som trädde i kraft 1.1.2017, ökar inkomsterna men de sänkta avgifterna i den offentliga sektorn tar ut denna ökning. Arbetspensionsinrättningarnas kapitalinkomster börjar öka måttfullt under prognosperioden, men kommer på grund av den låga räntenivån att vara fortsatt små.

De övriga socialskyddsfonderna består i huvudsak av Arbetslöshetsförsäkringsfonden och FPA. Det ringa överskottet i sektorn förbättras återhållsamt under prognosperioden allteftersom arbetslöshetsutgifterna minskar. Dessutom dämpar regeringens sparbeslut ökningen av de övriga socialskyddsfondernas utgifter under prognosperioden. Om arbetslösheten sjunker som väntat och arbetslöshetsförsäkringsavgiften hålls oförändrad, kan Arbetslöshetsförsäkringsfonden betala bort sin skuld och samla medel i sin konjunkturbuffert för kommande arbetslöshetsutgifter. ålls

Bakgrundsbilder

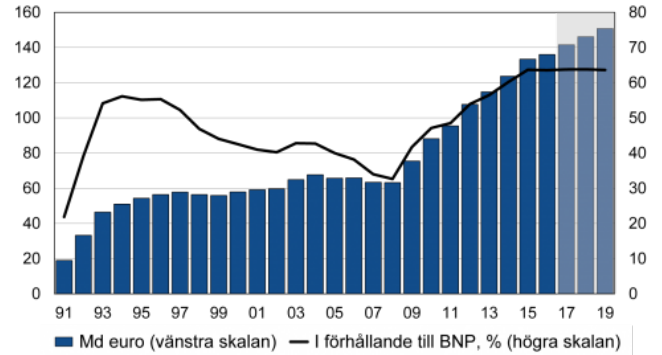
Valutakurs
EUR/USD

Källa: Europeiska centralbanken

VM34170

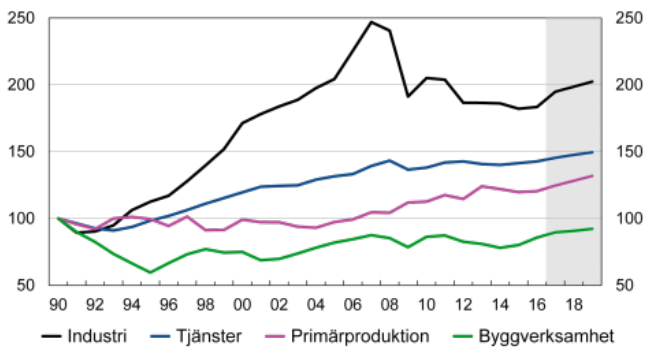
De offentliga samfundens skuld

Källa: Statistikcentralen, FM

VM34098

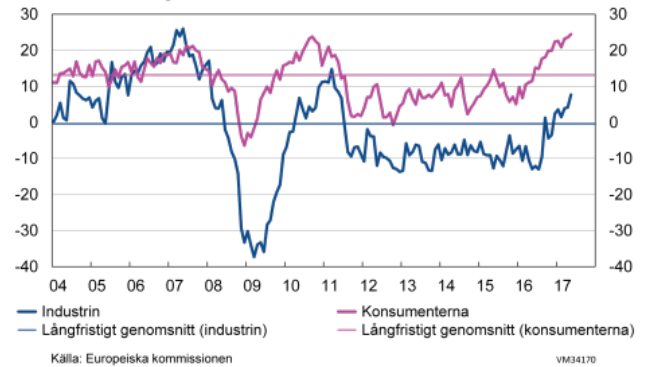
Produktion
1990=100

Källa: Statistikcentralen, FM

VM34170

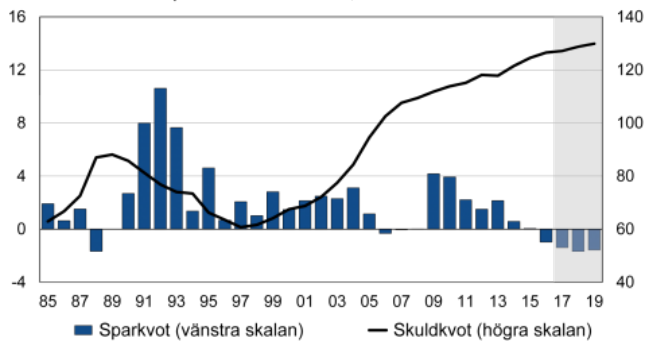
Industrins och konsumenternas förtroende
saldo, säsongrensad

Källa: Europeiska kommissionen

VM34170

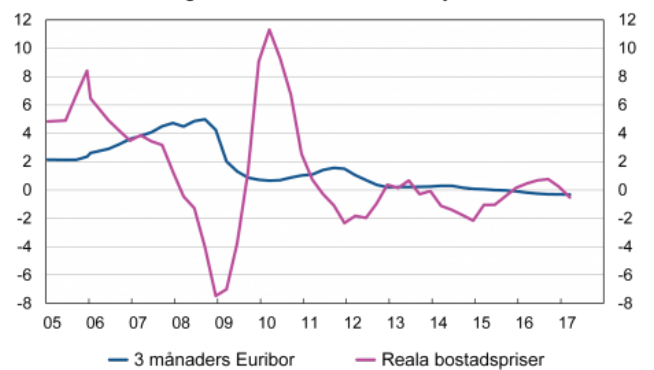
Hushållens sparande och skuldsättning
andel av de disponibla inkomsterna, %

Källa: Statistikcentralen, FM

VM34170

Korta räntor och reala bostadspriser
% och förändring från motsvarande kvartal i fjol

Källa: Reuters, Statistikcentralen

VM34170

Ytterligare information

Överdirektör
Mikko Spolander,
tfn 02955 30006,
040 558 7457

Finansråd
Jukka Railavo,
tfn 02955 60540,

Finansråd
Marja Paavonen,
tfn 02955 30187

FINANSMINISTERIET
Snellmansgatan 1 A
PB 28, 00023 Statsrådet
Telefon 0295 16001
vm.fi/sv

Ekonomisk översikt, sommaren 2017

ISSN 1797-9714 (pdf, zine)
ISBN 978-952-251-876-7 (zine)